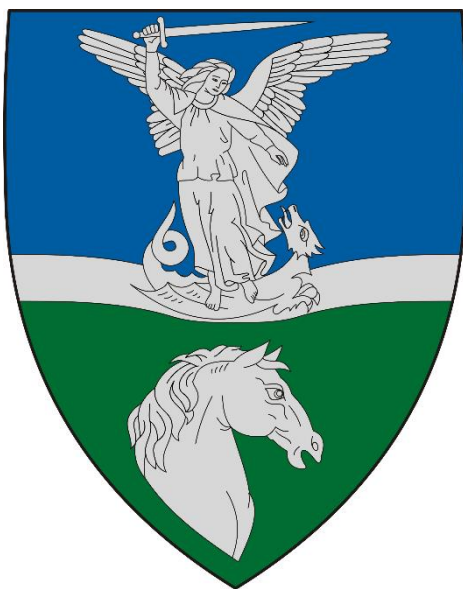

IKT. SZ. RIHGY 3/2018.

BESZÁMOLÓ
A RÉVÉSZ ISTVÁN HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY
2018. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

Dr. Kerekes Dóra
gyűjteményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	3
A GYŰJTEMÉNY VÁROSI KEZELÉSBE VÉTELE	4
A GYŰJTEMÉNY ELHELYEZÉSE	5
SZAKMAI FELADATOK	6
MÚZEUMRENDEZÉS	6
ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS	7
DIGITALIZÁLÁS	9
SZAKMAI BESZÉLGETÉSEK, INTERJÚK	9
LÁTOGATÓK	10
KUTATÓK	10
OKTV	10
MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK	10
RÉSZVÉTEL SZAKMAI SZERVEZETEK MUNKÁJÁBAN	15
RENDEZVÉNYEK	16
RÉSZVÉTEL KIÁLLÍTÁSOK MEGSZERVEZÉSÉBEN	16
RÉSZVÉTEL A VÁROSI RENDEZVÉNYEKEN	16
A VÁROSI HELYTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ	17
PUBLIKÁCIÓK, SZERKESZTŐI TEVÉKENYSÉG, RÓLUNK ÍRTÁK	19
PUBLIKÁCIÓK AZ RIHGY ANYAGAIBÓL	19
2018. ÉVI PUBLIKÁCIÓK	19
2018. ÉVI SZERKESZTŐI TEVÉKENYSÉG	19
A GYŰJTEMÉNYRŐL ÍRTÁK	20
PR ÉS MARKETING	21
INTERNETES MEGJELENÉS	21
GYŰJTEMÉNYISMERTETŐ	21
DIREKTMARKETING	21

Bevezető

2018-ban az elsődleges feladat az intézmény jogállásának rendezése volt, tekintettel arra, hogy a város saját kezelésébe tervezte venni a Révész István Helytörténeti Gyűjteményt (RIHGY). Ennek során először a gyűjteményi vagyron leltárba vétele, majd a szükséges jogi folyamat lefolytatása került fókuszpontba, amelyek eredményeképpen mára egy önálló intézmény jött létre: Dunakeszi városi helytörténeti gyűjteménye.

Alapvető cél volt emellett, hogy a helytörténeti gyűjtemény elinduljon a közösségi múzeummá válás útján. A közösségi múzeum fogalma az utóbbi évtizedben vált bevetté a közéletben, és olyan múzeumokat értünk alatta, amelyek aktív kapcsolatban állnak valamely helyi közösséggel vagy közösségekkel, a múzeum ezen közösségek számára hasznos és használható. A Révész István Helytörténeti Gyűjtemény mint közösségi múzeum feladata, hogy az városi közösség identitását megerősítse, megőrizze, amelynek révén hozzájárul Dunakeszi társadalmi és kulturális fejlődéséhez, ugyanakkor az ide látogatók, illetve a múzeummal bármilyen úton kapcsolatba kerülők számára használható, gyakorlati tudást adjon. Csak ilyen módon vagyunk képesek növelni a gyűjtemény társadalmi beágyazottságát.

A közösségi múzeummá válás nem képzelhető el cselekvő közösség nélkül. Szintén ez évi cél volt, hogy a dunakeszi érdeklődő közönséget kulturális aktivitásra serkentsük, ami alapvetően sikerült, bár vannak még területek, amelyeken a jövő számára is maradtak feladatok.

A kidolgozott és megtartott múzeumpedagógiai foglalkozások az 5–18 éves korosztályt, a múltra vonatkozó ismeretekre irányuló interjúk és beszélgetések a régi dunakeszi családok – elsősorban idősebb – tagjait, a rendezvényeken való részvétel a szélesebb helyi és környékbeli érdeklődő közönséget vonzotta, így egyszerre több közösség számára is tudott a gyűjtemény programot, ismereteket, kikapcsolódási lehetőséget nyújtani.

Számokban kifejezve az idei évet, elmondható, hogy 68 új tárgy, fotó és dokumentum került a gyűjteménybe, 9 interjút készítettem, 720-an látogatták meg az RIHGY-t, 4 kutatót fogadtam, 2 OKTV-re készülőknek segítettam, 29 múzeumpedagógiai foglalkozást tartottam, 6 rendezvényen vettem részt az RIHGY-vel, 13 szakpublikációt írtam és 2 könyvet szerkesztettem meg.

A gyűjtemény városi kezelésbe vétele

Az év első felében a legnagyobb feladat a gyűjtemény leltározása, átadás-átvétele volt, amelynek jogi rendezése az év második felére tolódot.

Január 1. és március 31. között Szakáll Lászlóné ny. iskolaigazgató-gyűjteményalapítóval minden tárgyat, fotót, iratot és berendezési tárgyat számba vettünk. A szükséges selejtezt elvégeztük, a megmaradt gyűjteményi darabokat egyesével számítógépre vittük. Jelenleg az RIHGY egy naprakész, elektronikus, könnyen kereshető és szűrhető, a múzeumi jogszabályoknak ugyanakkor nem megfelelő leltárral rendelkezik.

Április végén sor került a Magyar Lósport Kft. dunakeszi (Nándori utcai) telepén lévő kiállítóterben elhelyezett tárgyaink, fotóink leltárára is. Célul tűztem ki, hogy az itt tárolt anyagaink jogi státuszának rendezésére az év során sor kerüljön, ezt azonban nem sikerült megoldani, így a jövő évi munkatervbe átkerül.

A szeptember 30-ai, Szent Mihály napi búcsú idején került sor a gyűjtemény ünnepélyes átadás-átvételére, amelyet Szakáll Lászlóné, valamint a Városvédő és Városszépítő Egyesület adott át, és Dióssi Csaba polgármester vett át. Az ünnepélyes szerződéskötésre október 8-án került sor a polgármesteri irodában, a sajtó képviselőinek jelenlétében.

Hosszú folyamat volt az intézmény Alapító Okiratának elkészítése (amelyet a Jogi osztály készített el), majd beadása a Magyar Államkincstártól. A folyamat januárban indult és szeptember végén zárult, sikerrel. Az Alapító Okirat birtokában beadhatóvá vált a gyűjtemény közérdekű muzeális kiállítóhelyé minősítése, amelyet az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) adhat meg. A minősítés érdekében a Jogi osztály elkészítette Török Róbertnek, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum igazgatóhelyettesének szerződését a leltározás segítésére, valamint két hiteles dokumentumot, amelyben az Önkormányzat nyilatkozik, hogy a gyűjtemény fenntartásához szükséges költségek előteremtését a jövőben is biztosítja, a Dunakeszi Közüzemi Nonprofit Kft. pedig az üzemeltetés jövőbeni ellátásáról nyilatkozott. A gyűjtemény vezetője elkészítette a beadandó dokumentáció szakmai részét, az alapítás szükségességének és hasznosságának indoklását, továbbá a kötelezően kitöltendő kérdőívet is. A beadás 2018. november 26-án megtörtént, december 5-én – az EMMI szóbeli tájékoztatási szerint – az engedély megadásának elvi akadályát nem látják, a kiállítása folyamatban van.

Az Alapító Okirat elfogadását követően szükségessé vált az RIHGY önálló intézménnyé alakítása. Ennek keretében a Dunakeszi Óvodai és Humán Szolgáltató Központtal (DÓHSZK) a gazdasági ügyek intézésére megállapodás született, a leltár átvétele megtörtént, körbélyegző és hosszú bélyegző gyártására sor került, számlát nyitottunk az intézmény számára az OTP Bank Nyrt.-nél, bejelentettük az ügyintézőket a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál, a MÁK-nál, számla- és nyugtatómböt vásároltam, iktatókönyvet nyitottam.

Az Önkormányzat Gazdasági osztálya átadta a szükséges forrásokat a DÓHSZK-nak, a jövő évi költségvetés tervezése során az RIHGY mint önálló intézmény szerepel majd.

A gyűjtemény elhelyezése

A gyűjtemény a régi kántortanítói házban található, amelynek első, Szent István utca felőli részét 1818-ban építették. Tekintettel arra, hogy az alapozásnál szigetelés nem történt, az épület jelenleg állandóan vizesedik alulról, ami problémát okoz a falak burkolatában. A festés alulról rendszeresen lehullik.

A gyűjtemény számára a hely rendkívül kicsi, ugyanakkor átrendezés, a kiállított anyagok ritkítása szükséges és elkerülhetetlen volt. A leszedett tárgyak megfelelő elhelyezése érdekében, polcokkal berendezett raktárhelyiség került kialakításra, amely ugyan nem teljes mértékben felel meg a múzeumi előírásoknak (pl. nincsen érintésvédelem kialakítva, nem állandó és alacsony a páratartalom és a hőmérséklet stb.), de lehetővé tette, hogy a tárgyakat és képeket biztonságosan tároljuk, a gyűjteményt pedig megfelelően rendezzük.

A külső mellékhelyiségben takarítóeszköz-tárolót alakítottunk ki.

Négy helyiségben megtörtént a szalagfüggönyök cseréje, egy helyiségben új szalagfüggöny tettek fel.

Két ütemben sor került a gyűjtemény 10 helyiségéből 5-nek a kifestésére, amely révén a korábbi, a tető javítását megelőzően, illetve a nyári esőzések során a szél által elmozdított (azóta helyrerakott) cserepek miatt keletkezett beázások nyomát sikerült eltüntetni, ahogyan a falakon lévő számtalan lyukat is. A munkálatok során a gyűjtemény 3 hétig nem volt látogatható, mivel a konyhahelyiségben levett radiátor mögött a fal egyes részei hiányoztak. Ezt a Közüzemi Kft. munkatársai kijavították, a festés előtt azonban meg kellett várni a kiszáradást. A gyűjtemény helyiségeit a festésre teljesen ki kellett pakolni, minden tárgyat, fotót, könyvet más helyre költöztetni, majd a festést követően visszarakni, amely munkálatokat egyedül végeztem el.

Szakmai feladatok

Múzeumrendezés

Az RIHGY állandó kiállítása 2018. januárban 6 helyiségben, igen zsúfolt módon volt elhelyezve. A tárgyak sokszor azért kerültek egy adott helyre, mert éppen ott volt üres felület. Koncepció – az alapító szerint is – csak részben létezett.

Ennek ismeretében először egy koncepció kialakítását tűztem ki célul. A helyiségek adottságait kihasználó, és elsősorban nem költséges megoldásokat kerestem. Az első helyiségben (folyosóról balra) meghagytam a mezőgazdasági eszközök kiállítását, minden mást, ami nem a témához tartozott részben áthelyeztem, részben raktárba tettem. A második helyiséget (folyosó) egyelőre az eredeti állapotában hagytam. Elkészítettem ide egy 7 darab molinó alkalmazásával a falra helyezhető, Dunakeszi településrész történetét az újkortól napjainkig bemutató anyagot, képekkel együtt. Az elkészíttetését a 2019. évre tervezem.

A harmadik helyiségben (folyosóról jobbra) egyelőre ideiglenes kiállítás van, ide tervezem az alagi rész bemutatását szolgáló tablók kihelyezését, és az ezekhez kapcsolódó tárgyak kiállítását. A tablók szövege részben kézen van, a képek válogatása megkezdődött.

A negyedik helyiségben a régi dunakeszi falusi mesterségeket (asztalos, kovács, cipész, fodrász, borbély, orvos), továbbá a konzervgyári és MÁV főműhelyi emlékeket mutatjuk be. Ide került egy 1970-es évekbeli paradicsom-érettséget és minőséget vizsgáló készülék is.

Az ötödik helyiségben megszűnt a közepén lévő lakodalmas menet, mivel a hatalmas tárlók akadályozták a közlekedést, és a gyere-

kek számára sok esetben rémisztő volt a rengeteg baba. Minden olyan tárgy kikerült, amelyek egy 19. század végi–20. század eleji dunakeszi parasztszobához nem illettek, és bekerült minden ide való tárgy. Jelenleg egy autentikus dunakeszi parasztszoba képét mutatja.

A hatodik helyiségben egy autentikus parasztkonyha található. Innen elsősorban raktározásra vittem tárgyakat (kb. a tárgyak felét!), így átlátható, értelmezhető kiállítótérhez jutottunk. Két új táblóval gyarapodott a gyűjtemény: a gabonatermesztést és -őrlést, valamint a kenyérfőzést mutatjuk be. Emellett egy 1910-es évekbeli fűszertartó-készletet is sikerült ide elhelyezni.

Az átrendezés során számos tárgyat – a szakmai előírásoknak megfelelően – megtisztítottam, megjavítottam, rendbe hoztam. A jövő évre is maradt ilyen jellegű feladat, és számos tárgyunk restaurálásra szorulna, amihez pályázati keretből tervezek forrást nyerni.

Állománygyarapítás

A gyűjtemény állománya az idei évben is gyarapodott, túlnyomórészt önkéntes adományozás, egy esetben vásárlás útján. A 2018. évi gyarapodást az alábbi két táblázat mutatja be:

1. táblázat: Vásárolt állomány

ssz.	eladó neve	vásárolt tárgyak
1.	Dr. Csapó Katalin	evőeszközök (ezüst és alpakka, 42 db)
2.		tésztakészítő (4 db)
3.		lőszőr szita (1 db)
4.		gyékénykosár (2 db)
5.		gyékénytányér (2 db)
6.		süteményforma (1 db)
7.		konyhai terítő (1 db)
8.		Tolvaj Viktória (Eladó nagymamája) mennyasszonyi csokra
9.		Tolvaj Viktória (Eladó nagymamája) mennyasszonyi pártája
10.		Csapó János (Eladó nagypapája) esküvői csokornyakkendője

2. táblázat: Ajándékba kapott állomány

ssz.	adománytevő neve	adomány
1.	Veres Tibor	asztalospad
2.		szekrény asztalos szerszámoknak
3.		asztalos szerszámok
4.		Asztalos József halottvizsgálati bizonyítványa
5.		Veres Mihály temetési könyve
6.		Veres Mihály asztalos elemi népiskolai bizonyítvány
7.		Veres Mihály asztalos tagkönyve a Magyarországi Munkások Rokkant-és Nyugdíjgyűjtésében
8.		Veres Mihály asztalos üzletrészjegye a Dunakeszi Községi Hitelszövetkezetben
9.		Asztalos Ferenc levele az orosz hadifogságból édesanyjához, Asztalos Józsefnéhez (özv.)
10.		Iparhatósági telepengedély Veres Mihály asztalos részére
11.		Veres Mihály asztalos 1922. évi házassági anyakönyvi kivonata

12.		Veres Mihály asztalos tanoncszerződése Asztalos Mihállyal
13.		A m. kir. járásbíróóság 953/1922. sz. végzése
14.		Asztalos család fotói (csak digitális másolatra)
15.	Thieme Ilona	Thieme család fotói
16.		Thieme Ernő Ferenc család-könyve
17.		Thieme Ernőné munkakönyve
18.		Thieme András katonai igazolványa
19.		Az Általános Értékforgalmi Bank Rt. levele Thieme Ernőnének
20.		Fischer, William philadelphiai közjegyző levele Thieme Ernőnének
21.		Szabó Anna (Thieme Ilona anyai nagyanyja) keresztlevele
22.		Thieme Béla dinamógép-kezelői bizonyítványa
23.		Thieme Ernő matróz igazolványa
24.		Thieme Béla előrajzoló bizonyítványa
25.		Thieme Béla gőzmozdony-kazán fűtői bizonyítványa
26.		Hoffenberg József (Thieme Ilona anyai nagyapja) nyilatkozata, hogy lánya férjhez mehet
27.		Hoffenberg József végrendelete
28.		Hoffenberg József vagyoni helyzete
29.	Varga Erzsébet	1945. évi, Szent Mihály napi, dunakeszin búcsúból származó papírmasé figura
30.		1949. évi iskolai kézimunka
31.		iskolai bizonyítvány
32.	Soltész Bertalan	második világháborús emléklap édesapja, Soltész Bertalan számára
33.	Bencze Zoltán	Özv. Pszota Jánosné piaci mérlege
34.	Kelemen Mária	Nagy György (Kelemen Mária férje, műhelytelepi lakos) bérnyomtatási emléke, 1957
35.		Nagy György a 3. sz. Ált. Isk.-ban, 1959-ben volt 6. osztályos, osztályfőnöke Berán Gábor testnevelés szakos tanár volt
36.		Nagy György szülei, Nagy Béla és Rákász Ilona a Magyarság Színjátszó-körben, 1929. jún. 2.
37.		Két fotó Pejacevich Albert temetéséről
38.		Színjátszók a Lóspart központi épületében, 1940 k.
39.		Alagi Magyar Leventeegyesület rendezvénye, Bánk bán, 1940 k.
40.		Alagi Magyar Leventeegyesület fotója (2 db)
41.		Hegedűs Lajos és neje esküvői fotója, Alag, 1938. okt. 10.
42.		Lovas kép a Téli pályáról, 1940. február
43.		Kép a Járműjavító kirándulócsoporthoz, 1962 k.
44.		Kép a Magyar St. Leger (2800 m) versenyről, 1939. okt. 1. (Alagi nyertesek, Gutai, Klimscha, idomár: Pejacevich János)
45.		Vad Mária (Kelemen Mária édesanyja) elemi népiskolai értesítőkönyve a mai Széchenyi Iskolából, 1926-1932
46.		Vad Mária osztálya 1930 k., osztályfőnök: Dr. Jakab Zsigmondné
47.		Díztávirat Kelemen Andrásnak és Vad Máriának házasságkötésük alkalmából, 1941. máj. 11.
48.		Kelemen András és Vad Mária esküvői fotói (2 db)
49.		Kelemen András és katonatársai (1940, 4 db)
50.		Kelemen András, ifj. (1929, 2 db)
51.		Kelemen András, id. (1914, 2 db)
52.		Zsoké, tréner, lovas, utóbbi Kelemen András
53.		Bp., 1947. okt. 1., telivér kétévesek hendikepje, a lovat Kelemen András vezeti
54.		Ifj. Kelemen András osztálya a 3. sz. Iskolában, osztályfőnök: Tuss Anna
55.		Festett dunakeszi karnis
56.		Kereplő
57.		Lekváros szilke
58.	Burián László	Paradicsomminőség-vizsgáló eszköz az 1970-es évekből

A beérkezett állományt leltároztam, a szükséges esetekben – a Jogi osztály segítségével – adásvételi, illetve ajándékozási szerződést került megkötésre

A gyűjteménygyarapítás idei legszebb együttese ez az 1910-es évekbeli, a csehországi Ditmar gyár által készített fűszertartó-készlet volt.

Digitalizálás

Az állománygyarapításhoz tartoznak azok a fényképek is, amelyeket kölcsönbe adott iratokról, fotókról készítettem. 2018-ban digitalizáltam (nyomdai minőségben) a Szent Mihály-templom *Historia Domusát*, illetve Kovacsik Edit családi albumát. A település régi épületeiről készített képeim szintén a digitális állományhoz tartoznak.

Korunk alapköve, hogy muzeális értékeinket részben vagy egészben digitálisan is megőrizzük. Az RIHGY digitális koncepciójának kidolgozása érdekében egyeztetést folytattam az Arcanum Adatbázis Kft. marketingigazgatójával. Ennek során megvizsgáltuk, hogy a gyűjtemény anyagának mely részei, csoportjai érdemesek a digitalizálásra. Ez alapján készítettem el a digitalizálási tervet. Ebben megfogalmazott cél, hogy legértékesebb tárgyaink, iratanyagunk teljes egésze, fotóink és fotónegatívjaink, továbbá kiadványaink digitalizálása megtörténhessen. Ez alapján pedig hosszabb távon Topotéka építése válhasson lehetővé. A digitalizálás költségeit 2019-ben – lehetőség szerint – pályázati úton tervezem biztosítani.

Szakmai beszélgetések, interjúk

Alapvető, hogy az adott település történetéről az ott régebb óta élők számos, az utókor számára fontos, megőrzendő információval rendelkeznek. Ezen adatok feltárása érdekében az év során több olyan dunakeszi lakossal beszélgettem, akik a város történelméről, annak egyes eseményeiről adtak felvilágosítást.

A legtöbbet Szakáll Lászlónéval beszéltem, akivel a tavasz és a nyár folyamán a város egy részét gyalogosan végigjártuk, az egyes, történeti értékkel bíró épületeket lefotóztuk (köztük három olyant is, amelyet még a nyár során elbontottak!). A fotókat számítógépre mentettem, Excel-táblában felvittem az adatokat, illetve a helyszínen felvett, Szakáll Lászlóné által elmondott történetüket is. Ezt a munkánkat 2019 tavaszától folytatjuk.

Beszélgetést folytattam Thieme Ilonával, akinek nagyapja, Thieme Béla az alagi Paprika Vendéglő tulajdonosa, és az ottani katolikus közösséget szervező bizottság egyik tagja volt, síremléke az alagi öreg temetőben áll. Számos iratot és fotót adott ajándékba a gyűjteménynek, miközben elmesélte családja felettébb érdekes történetét.

Veres Tiborral a Veres és az Asztalos családokról folytattam beszélgetést, nagyapja, Veres Mihály asztalosmester és temetkezési vállalkozó tárgyait és iratait kapta meg a gyűjtemény. Nagy értéket képvisel ezek között az a temetkezési könyv, amelyben minden, 1929 és 1947 között általa (és utódai által) eltemetett halott nevét és életkorát rögzítette.

Zöldi Miklóssal Műhelytelepről, Lányi Ferencről és a Zöldi családról beszélgettem. A Zöldi család 1938-tól élt Műhelytelepen, így a templomépítésről, a világháborúról, majd az 1950 utáni korszakról is számos adatot, történetet tudtam meg. 2019-ben folytatjuk a beszélgetést.

Denke Emmával Alagról és a régi alagi életről folytattam társalgást.

Volentics Gyulával Szódról, a szódi és a dunakeszi helytörténet metszéspontjairól (pl. Delia Istvánról) beszélgettem.

Találkoztam Dóka Ferencsel, aki a Katonadomb alatti második világháborús óvóhelyről mesélt, és kifejezte aggodalmát ez ügyben.

Megbeszélést folytattam Rúzsáné Cseresnyés Máriával, aki az alagi lósport területén tartandó helytörténeti séta ötletéről beszélt.

Ellátogattam Hirschberg Attilához, a Duna sor 28. sz. alá, aki bemutatta projektjét a római kori kikötőerődről, és segítségemet kérte a tárlat üzemeltetésében.

Látogatók

Minden múzeum számára alapvető, hogy legyenek látogatói. Az RIHGY látogatóinak nagy része a dunakeszi óvodás csoportok és iskolai osztályok közül kerül ki. 2018-ban összesen 19 óvodai és iskolai látogatásra került sor, rendszerint 20-29 gyermekkel.

Rajtuk kívül az EGIS Gyógyszergyár Zrt. nyugdíjas kirándulóklubja jött a gyűjteménybe, akik a 48 fő számára vezetést is kértek.

Az egyéni látogatók száma 2018-ban 215 fő volt, akik között egy finn házaspár is volt. A látogatók többsége az ingyenes napokon, vagyis a Múzeumok éjszakáján, illetve a Szent Mihály napi búcsú idején érkezett az RIHGY-ba.

Össességében a gyűjteménynek az idei évben mintegy 720 látogatója volt (ebbe nem tartoznak bele a kutatók, az adománytevők, és a katonadombi rendezvényhelyszínen a sátorban megfordulók).

Kutatók

Kisebb létszámban ugyan, de a gyűjteménynek az idei évben kutatói is voltak. A kutatók kutatói adatlap kitöltését követően kérhetnek ki iratokat. Az idei évben 4 kutató fordult meg az RIHGY-ban, akik közül 3 fő helyi lakos volt, 1 fő pedig szakdolgozatához keresett adatokat.

OKTV

2018-ban két olyan gimnáziumi tanuló is felkereste az RIHGY-t, akik OKTV-n indulásukhoz kértek segítséget. Jámbor Máté földrajzból, míg Tarcsa Rebeka rajzból indult. Előbbi a Duna hatását vizsgálta Dunakeszi településfejlődésére, utóbbi Dunakeszi néprajzának egy darabját vállalta rajzával bemutatni.

Múzeumpedagógiai foglalkozások

Január és április között kidolgoztam az óvodás (5+), valamint az iskolás (6–18) korosztály számára olyan múzeumpedagógiai foglalkozásokat, amelyek révén jobban, könnyebben

megismerkedhetnek Dunakeszi település, az itt élők stb. történetével. A programot májusban bemutattam a DÓHSZK-nak, illetve a tankerületnek, majd június–október között az egyes nevelési, illetve oktatási intézmények vezetőinek, munkatársainak is. A program írásban (papír alapon vagy elektronikusan) minden dunakeszi állami és magánóvodához, általános iskolába és a gimnáziumba is eljutott.

A múzeumpedagógiai foglalkozások lényege, hogy a gyermekek játszva tanuljanak, ugyanakkor fontos új ismeretekkel távozzanak a foglalkozásokról, órákról. Ennek során – az érintett korosztálynak megfelelően – 10-45 perces ismeretátadással kezdődik minden foglalkozás, amelyhez szemléltető eszközöket, képeket, tárgyakat, térképeket viszek, és – ha az adott intézmény lehetőségei engedik – gyakran vetítek is számukra (Power Point, film, oktatási segédanyag). Ezt követően az adott témához kapcsolódó, a megszerzett ismeretek felhasználását kívánó feladatokat adok, játékokat, kézműves foglalkozásokat tartok, énekeket és mondókákat gyűjtünk a témához stb.

Kiemelt foglalkozás az alagi lósport bemutatására 6–8. osztályosok számára kínált nyomozós játék, amelynek során a gyerekek egy, a Telekeszi által készített kisfilmen keresztül bepillantást nyerhetnek a lósport világába, majd egy alaptörténetet megismerve (facebookon keresztül) nyomozhatnak egy eltűnt alagi telivér versenyló után. A nyomozás során tanúkat hallgathatnak meg, akik azonban csak akkor tudnak vallomást tenni, ha előtte a gyerekek logikai, ismeretanyagra építő, matematikai vagy ügyességi feladatokat oldanak meg. Ha sikerrel járnak, meghallgathatják a tanúkat, majd a tárgyi bizonyítékokkal együtt megfejthetik, hová tűnt a versenyló.

Az óvodások és az általános iskola alsó tagozatos gyermekek számára a *Sétálj velünk Dunakeszin!* című helytörténeti mesekönyv 10 meséje kínál tízféle foglalkozást. Ennek keretében minden egyes foglalkozás során

egy mesét dolgozunk fel, vagyis egy történelmi helyszínt veszünk végig. A Szent István Általános Iskola a teljes második évfolyamon mind a 10 foglalkozást (összesen 40 foglalkozás) kérte, és a jövőben is mindig a második évfolyamon kívánja végigvenni a mesekönyv teljes anyagát. A múzeumpedagógiai foglalkozások népszerűségét jól jelzi, hogy ezt a képet kaptam az egyik során egy második osztályos tanulótól.

A múzeumpedagógiai foglalkozások helyszíne azonban nemcsak az adott oktatási intézmény, de az RIHG is lehet. Az ide látogató csoportok számára kortól és érdeklődéstől függően (ezt a kísérő pedagógusokkal előre egyeztettem) tartok foglalkozásokat. Jelenleg max. 20-25 fő a múzeum befogadó képessége, így a nagyobb létszámú csoportokat rendszerint meg kell osztani (addig a Főteret és a templomot tudják meglátogatni). A gyerekeket a szőnyegekre tudom leültetni, a jövőben e célra párnák beszerzését tervezem.

A múzeumpedagógiai foglalkozásokhoz szükséges minden alapanyagot én állítottam elő. A római és a lakodalmas játékokhoz ruhákat varrtam a gyerekeknek (12 db tunika kötővel, 20 db kis fejkendő, 6 db mellény, 1 öltözet menyasszonyi ruha [mellény és szoknya] + fejdísz), ezen túlmenően készült még 12 db bajusz a lakodalmas játékokhoz, így egy csoport mindenképpen be tud öltözni. A feladatok kitalálása, legyártása szintén általam történik, a kicsiknek színezőket keresek, vonalvezetőket és párkeresőket készítek, kirakót gyártok. A nagyobbaknak logikai, matematikai és nyelvi játékokat találok ki a feldolgozandó témakörben, illetve rendszerint kézműveskedünk és mozgunk is a foglalkozások során. Az iskolások esetében ellenőrző kérdéssort adok a pedagógusoknak, amelynek kitöltése nem érdemjegyre megy.

Az alábbi táblázat az idei évben megtartott, 29 múzeumpedagógiai foglalkozást mutatja be.

3. táblázat: A 2018-ban megtartott múzeumpedagógiai foglalkozások

időpont	helyszín	látogató	foglalkozás
2018.03.13	RIHGY	Széchenyi István Általános Iskola, 4. évfolyam (3 osztály)	A régi Dunakeszi
2018.05.29	Kincsemsziget Óvoda	Süni csoport	A dunakeszi paradicsom
2018.09.19	RIHGY	Meseház Tagóvoda (3 csoport)	Szent Mihály-nap, szüret
2018.09.20	RIHGY	Meseház Tagóvoda (3 csoport)	Szent Mihály-nap, szüret
2018.09.21	Posta utcai Óvoda	Nagycsoportosok	Szent Mihály-nap
2018.09.24	Posta utcai Óvoda	Nagycsoportosok	Szüret
2018.10.03	Delfin Óvoda	Fóka csoport	Szent Mihály-nap, szüret
2018.10.04	RIHGY	Széchenyi István Általános Iskola, 5. a	A dunakeszi paradicsom
2018.10.08	RIHGY	Széchenyi István Általános Iskola, 5. b	A dunakeszi paradicsom
2018.10.12	RIHGY	Krisztus Király Katolikus Általános Iskola, Múzeumi szakkör	Mi a múzeum?
2018.10.15	RIHGY	Eszterlánc óvoda (3 csoport)	Szent Mihály-nap, szüret
2018.10.17	RIHGY	Eszterlánc óvoda (3 csoport)	Szent Mihály-nap, szüret
2018.10.18	Fazekas Mihály Ált. Isk.	3. c	Szent Mihály-nap, szüret
2018.11.14	Delfin Óvoda	Fóka csoport	Római kor Dunakeszin
2018.11.30	Szent István Ált. Iskola	2. c, 2. d	A Duna-parton
2018.12.03	RIHGY	Kőrösi Ált. Isk., 4. c.	A régi Dunakeszi
2018.12.14	Szent István Iskola	2. a, 2. b	A Duna-parton

A foglalkozások során számos fotó készült, amelyek az RIHGY facebook oldalán találhatóak. Itt néhányat mutatok csak be.

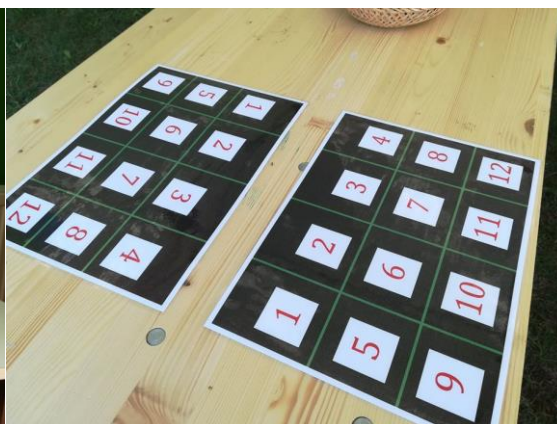
1. Duna-part

2. Római kori kikötőerőd

3. Dunakeszi paradicsom

4. A régi Dunakeszi

5. Szent Mihály nap és a búcsú

6. Szüret

Részvétel szakmai szervezetek munkájában

Múzeumi és múzeumpedagógusi munkámat elősegítendő több szakmai szervezetnek is tagja vagyok.

A Pulszky Társaság–Magyar Múzeumi Egyesület a legnagyobb taglétszámmal rendelkező szakmai civil szervezet, amely megalakulása óta folyamatosan törekszik a múzeumok társadalmi elismertségének megőrzésére és emelésére. A Pulszky Társaság október 19-én szervezett szakmai konferenciáján (*Gyűjteménymenedzsment a közösségi múzeumban*) részt vettem, ahol az általános szakmai kérdéseken túlmenően a kis helyi múzeumok top-téka-építési problémáiról, azok kezelési lehetőségeiről esett szó.

A Magyar Múzeumi Történész Társulat (MAMUTT) a hazai és a határokon túli múzeumi történészek szakmai szervezete, amelynek éves rendes közgyűlésén április 26-án részt vettem.

Tagja vagyok a Honismereti Szövetség Pest Megyei Szervezetének, amelynek folyóirata, a *Honismeret* június 12-én Dunakeszin, Száraz György lovaregyleti elnök otthonában tartotta kihelyezett ülését. Az ülésen a *Dunakeszi története I.* című kötet *Honismeret*ben megjelent recenziójának bemutatására is sor került.

Rendezvények

Részvétel kiállítások megszervezésében

Az RIHGY alapvető feladata, hogy a dunakeszi, helytörténeti vonatkozású kiállítások megrendezésében részt vállaljon, ezzel is segítve a közösséget múltja megismerésében, felidézésében.

Az idei év során, januárban a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtárban megrendezett Békiné Szabó Teréz-kiállításához tárgyakat kölcsönöztem.

A februári *Házasság hete* alkalmából, a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolában rendezett „*Házasságok a régi Dunakeszin*” című kiállításához tárgyakat, fotókat és iratokat adtam, biztosítottam a szabad hozzáférést Enyedi Lajos fotóművész számára, hogy a gyűjtemény egyes tárgyairól, iratairól felvételt készítsen, amelyek kinagyított változata szintén a kiállításba került. Segítettem a kiállítás koncepciójának, forgatókönyvének kidolgozásában. Beszélgetést folytattam Tátrai Zsuzsanna néprajzkutatóval, a Magyar Tudományos Akadémia Néprajzi Kutatóintézetének nyugalmazott főmunkatársával, akinek a kiállítás megnyitóján elhangzott beszédéhez alapanyagot szolgáltattam. Elszállítottam a tárgyakat az iskolába, felöltöztettem a népi viseletű kiállító babát.

Novemberben képeket, iratokat és tárgyakat adtam kölcsön a VOKE József Attila Művelődési Központ számára, hogy az „*Dunakesziek a nagy háborúban*” c. kiállításukon bemutathassák azokat.

Részvétel a városi rendezvényeken

A közösség érdeke, hogy az intézmény jelen legyen a fontosabb városi rendezvényeken. Közösségi munkám alapvető állomásai ezek a rendezvények, amelyek során számos olyan személy is eljön a sátorba vagy a múzeumba, akik később felajánlásokat tesznek, mások gyermekeiket, tanítványaikat hozzák el majd, ismét mások megkeresnek elektronikusan további információk, olvasmányok kérése vagy éppen adatszolgáltatás érdekében.

Az idei évben a Majális volt az első olyan alkalom, hogy az RIHGY megjelent a nagy nyilvánosság előtt. Ekkor négy tablóval és egy apró nyereményekért cserében kitölthető totóval vártam a nagyközönséget.

A Gyereknapon már témát választottam, ez a dunakeszi paradicsom volt. Ennek keretében a paradicsomtermesztéshez és -feldolgozáshoz kapcsolódó tárgyakat vittem ki a sátorba, tablót erősítettem fel, nyelvi játékot, társasjátékot és kézműves programot készítettem a gyerekeknek. Jól jellemzi az érdeklődést, hogy a kézművességhez előkészített 35 db tojástartó már 11 órakor elfogyott.

Az intézmény nyitva tartott június 23-án, a Múzeumok éjszakáján, 17 és 24 óra között. Ebben az időszakban 57 látogatót regisztráltunk, és 12 tárlatvezetésre került sor. Közben sok kérdésre válaszoltunk, és felajánlásokat is kaptunk.

Ősszel, a Dunakeszi Feszt rendezvényére a szüretet választottam témának. Ezzel kapcsolatos tablót, tárgyakat is vittem ki, kirakóval, dugónyomdával, matematikai és nyelvi feladatokkal készültem. Ez volt a legkevésbé sikeres rendezvényünk, a látogatók száma 24 fő volt.

A Szent Mihály napi búcsú idején a főtéri rendezvényekkel egy időben a gyűjtemény is nyitva volt. Mindkét napon jóval a tervezett zárási időn túl zártunk, és a látogatók létszáma 129 fő volt. Számos tárlatvezetésre került sor, az udvaron felállított sátorban pedig gimnazista segítőimmal kézműves foglalkozások, gyerektató és – a Hagyományok Sátorával közösen összeállított – felnőtt kérdőív várta az érdeklődőket, amelyek helyes kitöltéséért cserében apró nyereeményeket adtunk.

A rendezvényeken való részvétetről összességében megállapítható, hogy az RIHGY egyre szélesebb körökben válik ismertté. Több olyan gyermek járt osztályával, óvodás csoportjával nálam, akik örömmel üdvözöltek, és jelezték, hogy korábban melyik rendezvényen találkoztunk.

A városi helytörténeti vetélkedő

Az idei évben először az RIHGY és a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola közösen hirdették meg az immár 21. városi helytörténeti vetélkedőt, amelynek helyszíne az idén is az iskola aulája volt, november 17-én.

A vetélkedőt számos előkészület előzte meg, amelyekben az RIHGY mindvégig részt vállalt. Júniusban az ottani szervezőkkel, Kárpáti Zoltánné igazgató asszonnyal és Szlobodnyikné Sas Ilona tanárnővel kitaláltuk a vetélkedő témáját: *Gyermeki élet a régi Dunakeszin*. A nyáron számos feladatot gondoltunk ki, amelyekről szeptemberben egyeztetünk.

Október 11-én került sor a Kőrösi Iskolában a *Vetített képek* c. előkészítő foglalkozásra, amelynek során megállapítottam, hogy a gyerekek számára kiadott anyagok túl hosszúak, túl sok mindent követelnek. Az anyagokat elkértem, javítottam, így elektronikusan a gyerekek már jobb minőségű anyagot kaptak, és ez került fel a weboldalra is.

Október 17-én buszos kiránduláson vettünk részt, amelyen Dunakeszi történetét ismertette Szakáll Lászlóné.

November 8-án a csapatok az RIHGY-ben jártak, ahol a régi dunakeszi gyermekkorról tartottam nekik rövid ismertetőt, majd bemutattam a vetélkedőn felismerendő tárgyakat. Erőlről írásos anyagot is készítettem neki, amelyben minden tárgyat fotón is átadtam nekik.

Ugyanezen a napon Szlobodnyikné Sas Ilonával kidolgoztuk a versenyfeladatokat.

November 16-án elszállítottam az összes tárgyat a Kőrösi Iskolába.

November 17-én levezettem a 21. helytörténeti vetélkedőt.

A rendezvény (számomra) több tanulsággal is járt. Egyfelől a megkövetelt tárgyi tudás mennyiségét érdemesnek tartom csökkenteni. Másfelől fontos lenne átgondolni, hogy 5–8. osztályosok össze tudják-e mérni tudásukat, vagy érdekesebb esetleg két versenyt tartani, 5–6, illetve 7–8. osztályosoknak. Ezek megvizsgálása a 22. vetélkedőt megelőzően indokolt.

Publikációk, szerkesztői tevékenység, rólunk írták

A közösségi múzeummá váláshoz elengedhetetlen, hogy a gyűjtemény, annak munkatársa(i) megjelenjenek a szakmai és a közösségi médiában.

Publikációk az RIHGY anyagaiból

Az idei évben a *Dunakeszi Helytörténeti Szemle* számára két tanulmányt (*A dunakeszi Szent Mihály-templom harangjainak sorsa az első világháborúban*, illetve *Sztrájk következményekkel: munkabeszüntetés a dunakeszi konzervgyárban 1922-ben*) és két címlapközleményt (*R.Cs. türelemüvege*, illetve „*1916 karácsony a harcztéren*”) írtam.

Készítettem egy ismertetőt a *Dunakeszi története I. A kezdetektől 1910-ig* c. kötetéről a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár könyvheti kiadványa számára.

2018. évi publikációk

1. *A régi Dunakeszi*. In: *Sétáljunk együtt! Dunakeszi helytörténeti mesekönyv*. Szerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 9–10.
2. *A római kori kikötőerőd*. In: *Sétáljunk együtt! Dunakeszi helytörténeti mesekönyv*. Szerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 21–26.
3. *R. Cs. türelemüvege*. In: DHSZ 11 (2018) 1. sz. 1.
4. *A dunakeszi Szent Mihály-templom harangjainak sorsa az első világháborúban*. In: DHSZ 11 (2018) 1. sz. 7–10.
5. „*1916 karácsony a harcztéren*”. In: DHSZ 11. (2018) 2. sz. (megjelenés alatt)
6. *Sztrájk következményekkel: munkabeszüntetés a dunakeszi konzervgyárban 1922-ben*. In: DHSZ 11. (2018) 2. sz. (megjelenés alatt)
7. *Im Auftrag des Kaisers. Armenier im Dienste des Hofkriegsrates am Ende des 17. Jahrhunderts*. In: *Armenier im östlichen Europa. Eine Anthologie*. Hrsg. GANJALYAN, Tatjana–KOVÁCS Bálint–TROEBST, Stefan. Wien–Köln–Weimar, Böhlau, 2018. 308–332.
8. *Az „Ocean” Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Rt. dunakeszi gyárának története (1917–1945)*. In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 151–176.
9. ANTAL Gábor–CSOMA Attila–KERÉKES Dóra–KOVÁCS Csaba: *Dunakeszi politikatörténete és a település fejlődése 1950-től napjainkig*. In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 299–450.
10. *A dunakeszi konzervgyár 1945 után*. In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 501–514.
11. *A dunakeszi járműjavító*. In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 515–538.
12. *A Dunakeszi Hűtőház*. In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 539–548.
13. *A 43. sz. ÁÉV 3. sz. Házgyára* In: *Dunakeszi története II. 1910–2017*. Főszerk. KERÉKES Dóra. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018. 549–560.

2018. évi szerkesztői tevékenység

1. *Sétáljunk együtt Dunakeszin! Helytörténeti mesekönyv*. Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018.

2. *Dunakeszi története II. 1910–2017.* Dunakeszi, Dunakeszi Város Önkormányzata, 2018.
3. A *Dunakeszi Helytörténeti Szemle* 2018. évi 1. és 2. számának szerkesztése, ezáltal Lőrinc Róbert főszerkesztő munkájának segítése.

A gyűjteményről írták

1. *Elkészült a „Dunakeszi története” első kötete.* In: *Dunakanyar Régió*, 2018. január 20. http://www.dunakanyarregio.hu/index_article.php?cikk=8235 (A letöltés ideje: 2018. december 6.)
2. *Elkészült a „Dunakeszi története” első kötete.* In: *Dunakeszi Polgár*, 19. (2018) 1. sz. 15.
3. *Találkozás a múlttal.* In: *Dunakeszi Polgár*, 19. (2018) 4. sz. 18.
4. *Múltunk tükröképe. Városi tulajdonban a helytörténeti gyűjtemény.* In: *Dunakeszi Polgár*, 19. (2018.) 10. sz. 6.
5. *Interjú a Telekeszi számára, Szakáll Lászlónéval közösen*
6. *Átadták és felszentelték Dunakeszi helytörténeti gyűjteményét.* In: *Dunakeszi Post*, 2018. október 1. <http://dunakeszipost.hu/atadtak-es-felszenteltek-dunakeszi-helytorteneti-gyujtemenyet/> (A letöltés ideje: 2018. december 6.)
7. *A magyar helytörténet egy kis szelete Dunakeszin.* In: *Dunakeszi Post*, 2018. október 8. <http://dunakeszipost.hu/a-magyar-helytortenet-egy-kis-szelete-dunakeszin/> (A letöltés ideje: 2018. december 6.)

PR és marketing

Internetes megjelenés

Az év folyamán végigtekintettem a gyűjtemény webes megjelenítését. Ennek keretében számos honlapon (utazzitthon, ilovedunakanyar, programturizmus, dunakeszi.varosom.hu, dunakeszi-online.com, museum.hu, dunakeszi.kornyeke.hu, stb.) az adatok, információk és a leírás módosítására intézkedtem.

Április hó folyamán önálló facebook-oldalt indítottam a gyűjtemény számára, amelyen a rendezvényekről, a múzeumpedagógiai foglalkozásokról, illetve állományunk gyarapodásáról teszek közzé posztokat. Utóbbiakat számos dunakeszi csoportban (I love Dunakeszi, Dunakeszi Tóváros Baba-Mama, Dunakesziek, Dunakeszin élünk :-), stb.) megosztom. (https://www.facebook.com/pg/RIHGY/posts/?ref=page_internal)

Októberben a Google-on üzleti információs oldalt hoztam létre a gyűjtemény számára, amelyet havi szinten 300-320 ember tekint meg.

Novemberben a városi honlapon a gyűjtemény aloldalt kapott, ahol az alapadatokról tájékozódhatnak az érdeklődők. (<http://www.dunakeszi.hu/rihgy>)

Decemberben megkezdtem a Wikipédián a „Dunakeszi” szócikk átdolgozását, amelynek a monográfia két megjelent kötete, illetve a *Dunakeszi Helytörténeti Szemle* cikkei képezik az alapját. (<https://hu.wikipedia.org/wiki/Dunakeszi>)

Gyűjteményismertető

A Majálisra készült el A/4-es méretű, háromrét hajtott, kétoldalas, színes ismertetőnk, amely Dunakeszi múltját, illetve a gyűjteményben látható állandó kiállítást mutatja be röviden az érdeklődők számára. Tartalmazza a nyitva tartást, az árakat, illetve a kapcsolatteremtési lehetőségeket is. A szórólap 200 példányban készült, jelenleg 12 példány van, így 2019-ben új kiadás szükséges.

Direktmarketing

Tekintettel arra, hogy a gyűjtemény legfőbb látogatói köre a helyi gyermekekből, illetve nyugdíjasokból kerül ki, így személyesen ismertettem programunkat, az ide látogatók előtt nyitva álló lehetőségeket ezen közösségek képviselői előtt.

Az alábbi táblázat az ilyen irányban végzett személyes jelenléttel járó tevékenységemet mutatja be.

ssz.	időpont	közösség/intézmény
	2018.03.21.	Dunakeszi Nyugdíjas Klub
	2018.04.12.	DÓHSZK
	2018.04.12.	Kincsemsziget Magánóvoda
	2018.05.02.	Eszterlanc Óvoda
	2018.05.04.	Eich László, tankerületi vezető és az iskolaigazgatói értekezlet
	2018.06.21.	Széchenyi István Általános Iskola, tanári kar
	2018.06.21.	Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola, tanári kar
	2018.08.22.	Bárdos Lajos Általános Iskola, tanári kar
	2018.08.27.	Fazekas Mihály Német Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola, tanári kar
	2018.09.07.	Krisztus Király Katolikus Általános Iskola, vezető
	2018.09.13.	Delfin Magánóvoda, vezető

Révész István Helytörténeti Gyűjtemény
2120 Dunakeszi, Szent István utca 48.

tel. +36 70 866 9089
e-mail: helytortenet@dunakeszi.hu

	2018.09.14.	Piros Óvoda, vezető
	2018.11.06.	A Vasút a Gyermekéért Alapítványi Óvoda nevelőtestülete
	2018.11.07.	Szent István Általános Iskola érintett oktatói

Dunakeszi, 2018. december 17.

Dr. Kerekes Dóra
gyűjteményvezető